

بازخوانی امنیت در فضاهاى شهری: چگونه فضاهاى امن طراحی کنیم؟

تألیف

دکتر مهشید قربانیان

عضو هیأت علمی، انشگاه علم و صنعت ایران

انتشارات طحان گستر

ناشر تخصصی معماری و شهرسازی

سرشناسه	: قربانیان، مهشید ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: بازخوانی امنیت در فضاهای شهری : چگونه فضاهای امن طراحی کنیم؟ اتالیف مهشید قربانیان.
مشخصات نشر	: تهران: طحان، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۷ ص: مصور، جدول.
شابک	: 978-622-96937-3-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: [۲۷۰] - ۲۸۷.
عنوان دیگر	: چگونه فضاهای امن طراحی کنیم؟.
موضوع	: پیشگیری از جرم در طراحی معماری
موضوع	: Crime prevention and architectural design
موضوع	: فضاهای عمومی -- جنبه‌های اجتماعی
موضوع	: -- Social aspects Public spaces
موضوع	: شهرسازی -- جنبه‌های اجتماعی
موضوع	: City planning -- Social aspects
رده بندی آگره	: ۷۳۲۱HV
رده بندی یویی	: ۳۹/۲۶۴
شماره کتابخانه	: ۶۱۵۲۳۲۲

بازخوانی امنیت در فضاهای شهری : چگونه فضاهای امن طراحی کنیم؟

نویسنده: دکتر مهشید قربانیان

چاپ : اورجینال

صحافی : اورجینال

نوبت چاپ : اول ۱۳۹۹

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

مدیر تولید: ابوالفضل چلاغلو

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۹۳۷-۳-۵

قیمت: ۶۵۰۰۰ تومان

www.tahanpub.ir
tahan_publication@yahoo.com

تلفن مرکز پخش: ۰۲۱-۶۶۴۰۳۲۰۸-۶۶۴۰۳۱۹۱
تلفکس: ۰۲۱۶۶۹۶۷۰۵۹ همراه: ۹۱۲۱۹۸۵۶۱۷

پیشگفتار

شهر محیطی است با گوناگونی بسیار، با امکانات کم یا بیش تر، پارک و بوستان‌ها، محله‌های پهن و باریک و با خیابان‌ها و گذرگاه‌های مختلف که فضای اجتماعی را به هم پیوند می‌زند. فضای شهری بیش‌ترین ارتباط را با مردم و محیط زندگی برقرار می‌کند و در نتیجه نقش بسزایی در هویت و احساس آرامش شهروندان دارد. زیبایی، آراستگی، پاکیزگی و انسجام، بخشی از ویژگی‌ها و معیارهای مهم ارزیابی شهر آرامش‌بخش است. تمام امکانات جدید شهرهای امروز همانند گذشته قنات تأمین آرامش و امنیت شهروندان نیستند. آن‌ها به دلیل تمرکز بالای جمعیت و تعداد بالای خارج از مقیاس انسانی و فراوانی ماشین، به تدریج، از شاخص‌های آرامش و امنیت فضای شهری فاصله گرفته‌اند. به نظر می‌رسد در قرن حاضر محیط‌های ناهم‌لایب شهری مشکلات بسیاری را برای امنیت شهروندان ایجاد کرده و در رشد آسیب‌های اجتماعی مؤثر بوده‌اند. با گسترش این آسیب‌ها، امنیت رنگ می‌بازد و نرخ جرائم بالا می‌رود و مردم در کنش‌های اجتماعی محتاطانه عمل کرده و با هر اتفاقی در دلهره در آنان دوچندان می‌شود و در نتیجه احساس ناامنی می‌کنند.

امنیت اجتماعی، آرامش و آسودگی خاطری است که در جامعه‌ای موظف است در زمینه‌های شخصی، اقتصادی، سیاسی و قضایی برای جامعه و اعضای خود فراهم کند. بنابراین امنیت اجتماعی چیزی نیست جز حالتی از آسودگی خاطر مردم از ترس، تهدید، اضطراب و مصون ماندن جان، مال، ناموس، هویت و اعتقادات از هرگونه تهدید و تعرض. در طبقه‌بندی نیازها که توسط مازلو^۱ به انجام رسیده است، امنیت پس از نیازهای فیزیولوژیک (آب، غذا و...) به عنوان دومین طبقه از مهم‌ترین نیازها معرفی شده است (صالحی، ۱۳۸۷: ۲۲). ماده ۲ اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر، امنیت را در ردیف آزادی قرار می‌دهد. ارسطو نیز معتقد بود که مردمان برای کسب امنیت در شهرها گرد هم آمدند. لئونارد دوهل^۲ (۱۹۸۶) واضح ایده

¹ - Maslow

² - Leonard Duhi

«شهر سالم» امنیت را در قالب نخستین رده از نیازها در مجموعه تیپولوژی نیازهای شهری بر می‌شمرد (Duhl, 1986:3).

رژر پیکا در کتاب جرم‌شناسی خود چنین می‌نویسد: «بزه‌کاری تابعی از توسعه شهرهاست.» (پیکا، ۱۳۷۰: ۶۹). از نظر صاحب‌نظران مکتب شیکاگو و پارک نیز بهترین مکان برای ظهور آنومی، شهر می‌باشد. نظریه‌های گوناگون اندیشمندان مختلف در عرصه‌ی علوم شهری و اجتماعی، بیان‌گر وجود رابطه‌ی نزدیک و قابل تأمل میان فرم فیزیکی شهرها و رفتارهای اجتماعی شکل گرفته در آن‌ها است (کارمونا و همکاران، ۱۳۸۸: ۱۱۸). به بیانی دیگر بیون میان انسان و محیط صرفاً بر اساس هندسه‌ی اقلیدوسی یا فیزیک نیوتونی نیست بلکه بر پایه‌ی برآیند چندسویه‌ای است که میان عاطفه، ادراک، احساس و... شکل می‌گیرد. حال در یک فضای مشکل‌آفرین از فرم‌های معماری که قوانین سازمان‌دهنده‌ی مشخصی بر آن‌ها حاکم است نوعی از تنش و تعامل با این فضا شکل می‌یابد که تحت تأثیر آن قرار دارند و از سوی دیگر خود به مرور زمان بر این ساختار اثر می‌گذارد؛ ساختاری که برای مثال می‌تواند حس امنیت را تحت تأثیر قرار دهد، آن را تقویت و یا تهدید نماید و در نتیجه در رفتارهای حرکتی کاربران نیز متجلی شود.

از میان ویژگی‌های جمعیتی مناطق شهری، اندرزه‌ی جمعیت و ناهمگونی شهری عوامل مهم مؤثر بر تبیین جرایم شهری هستند. تعداد جمعیت، به عنوان یکی از مشخصه‌های مناطق شهری، منجر به تماس‌های مکرر غریبه‌ها در میان آنها می‌شود. در ترکیب با انواع مختلف فعالیت‌های انسانی در فضاهای متنوع، تماس بین غریبه‌ها در بخش‌های مختلف فضای شهری، به طور کلی نرخ بروز جرم را افزایش می‌دهد. با این حال، تبیین یک رابطه‌ی مثبت ساده بین تراکم جمعیت شهری و نرخ جرایم صحیح نیست زیرا تازیری‌های مختلف زمین شهری؛ مانند مسکونی، تجاری و تفریحی و شرایط اجتماعی مربوط به آن‌ها انواع مختلفی از برخوردها و تعاملات را تولید می‌کنند که لزوماً به وقوع جرم منجر نمی‌شوند. از این نظر، دیدگاه ویکستروم (۱۹۹۱) که اذعان می‌دارد فرصت‌ها و شرایط جرم‌خیزی به احتمال زیاد در مناطق مختلف یک شهر بسته به نوع استفاده از زمین و ترکیب اجتماعی آن متفاوت می‌باشد، معتبر است (Kim, 2007: 11 – 12). هر کدام از انواع متنوع کاربری‌ها که در درون یک نظام فعالیت‌ی گنجانده می‌شوند، میزانی از استفاده و توجه را به خود اختصاص

می‌دهند. به عبارتی، رفتار حرکتی کاربران در این نظام فعالیتی و پیرامون هر یک از کاربری‌ها متفاوت است. می‌توان نتیجه گرفت که یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در الگوهای فضایی جرایم، عامل رفتار حرکتی و میزان حضور شهروندان می‌باشد.

اندازه‌ی بالای جمعیت و تراکم زیاد آن که از مشخصه‌های مناطق شهری محسوب می‌شوند در الگوهای استفاده از زمین در آن‌ها و نیز ترکیب جمعیتی‌شان باز نمود پیدا کرده است؛ از جمله کاربری‌های مختلط، استفاده‌ی فشرده از زمین، ناهمگونی جمعیت و سطح بالای شناختگی در میان ساکنان. چنین ویژگی‌های شهری، فرصت‌هایی برای وقوع انواع جرایم را به وجود می‌آورند. هر کدام از انواع متنوع کاربری‌ها که در درون یک نظام فعالیتی گنجانده می‌شوند، میزانی از استفاده و توجه را به خود اختصاص می‌دهند. به عبارتی، رفتار حرکتی کاربران در این نظام فعالیتی و پیرامون هر یک از کاربری‌ها متفاوت است. می‌توان نتیجه گرفت که یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در الگوهای فضایی جرایم، عامل رفتار حرکتی شهروندان در کنار چرخش متفاوت کاربری‌ها می‌باشد. حال این سؤالات پیش می‌آید که چنین ارتباطی میان شهر ریزم امنیت‌دارای چه ویژگی‌هایی است؟ آیا رابطه‌ای مستقیم بین این متغیرها وجود دارد؟ چنان‌که پاسخ مثبت است، میزان تأثیر و تأثر متغیرها بر روی هم چقدر است و با چه معیاری سنجیده می‌شود؟ آیا می‌توان برای هر دو متغیر امنیت و ساختار کاربری، ریزعواملی را شناسایی نمود که هر یک به نحوی بر روی کنش و واکنش تبیین شده مؤثر باشد؟ کدام نوع چیدمان فضای ساختمان‌ها منجر به ارتقاء امنیت کاربران مفید خواهد بود؟ نظریه‌های کمی برای آشکارسازی این‌که چگونه الگوهای جرایم به نسبت فضا و زمان، و از نقطه‌نظر تعامل بین اهداف و مجرم تکامل می‌یابند، وجود یافته‌اند. مسأله‌ای که پیش می‌آید این است که چه نوع ترکیب فضایی بهتر می‌تواند در برابر جرایم عمل کند؟

مرور مبنایی نظری نشان می‌دهد که می‌توان در چارچوب ساختار فیزیکی، میان مورفولوژی و ابعاد اجتماعی ارتباطی علی و معلولی برقرار کرد. بررسی تأثیر و تأثر این متغیرها بر روی هم در درون یک نظام حرکتی صورت می‌گیرد. مطالعات حاکی از ارتباط چیدمان فضایی کاربری‌ها با امنیت ساکنین و فعل و انفعالات رفتار حرکتی و ادراک امنیت

۱- رجوع شود به: بررسی تأثیر ساختار فضایی، با تأکید بر کاربری اراضی شهری، بر امنیت بافت‌های سکونت‌ی به کمک Space Syntax (نمونه موردی: محله‌های منظریه و بازار تبریز)، مهشید قربانیا، رساله دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه تبریز، ۱۳۹۲

آنان در محیط‌های مسکونی می‌باشد و ارتباطی منطقی بین نوع چینش کاربری‌ها و جریان حرکتی کاربران در فضای شهری وجود دارد و می‌توان رابطه‌ی معناداری را میان نوع ساختار بافت از یک سو، و آرایش فضایی کاربری‌ها از سوی دیگر با مقوله‌ی امنیت برقرار نمود.

حجم رو به رشد از تحقیقات در دهه‌های اخیر به بررسی ارتباط محیط فیزیکی با امنیت و جرم‌ستیزی پرداخته‌اند. هر کدام از مطالعات انجام شده در این زمینه به شیوه‌ی خود و یا با وام‌گیری از روش‌های سایر پژوهش‌ها به بررسی مؤلفه‌های اثرگذار بر جرم، ترس و امنیت در فضاها، شهری پرداخته‌اند. در این کتاب، نویسنده بر آن است تا بر اساس رویکرد بازنگرانه نسبت به یافته‌های پژوهش‌های قبلی و پس از آشنایی با رویکردهای نظری با محوریت این موضوع، اقدام به معرفی چارچوب پیشنهادی خود جهت شناسایی مهم‌ترین نمایانگرها، هنجارها و سنه‌های روستیزی محیط با تأکید بر ساختار فیزیکی و کاربری اراضی نماید و سازه‌ی چندبعدی را معرفی کند که زمینه‌ساز طرح پرسش‌های کارشناسی و نیز مردمی گردد. طرح چنین پرسش‌هایی اساسی مکان‌محور- که می‌تواند پس از امتیازدهی توسط تعدادی از کارشناسان و حیرگان حوزی شهرسازی، به صورت عام و از طریق دریافت پرسش‌نامه‌ی مردمی از ساکنان مردمانی برآید- سنجش امنیت در دو حوزه‌ی امنیت عینی و ذهنی را میسر خواهد ساخت. در ادامه خلاصه‌ای اجمالی از فصول برای آشنایی ضمنی با چارچوب مطالعه حاضر ارائه می‌شود.

فصل اول، به ماهیت جرم و ویژگی‌های جرایم شهری در تهران و چارچوب‌های نظری ترس از جرم را بررسی می‌کند. در این فصل، جرایم شهری، به عنوان آن بخش از ناهنجاری‌ها، کجروی‌ها و قانون‌شکنی‌های اجتماعی تعریف می‌شوند که در نتیجه‌ی پیدایش شهرنشینی و تشدید مشکلات ناشی از آن در چارچوب نظام شهری و به عنوان مانعی در جهت تأمین انتظام و تعادل شهری، پدیدار می‌گردند. شناخت ترس و جرم، امکان پرداختن به موضوع امنیت به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل سازنده کیفیت مطلوب در شهرسازی را فراهم می‌آورد تا در پی آشنایی با این مؤلفه‌های بنیادین، فرصت بهره‌مندی از اقدامات تأثیرگذار در افزایش احساس امنیت در فضاهای شهری به وجود آید.

فصل دوم، به طور خاص موضوع ریشه‌های نظری امنیت و دیدگاه اندیشمندان پیشرو در این حوزه را بررسی می‌نماید. نویسندگان و پژوهش‌گران برجسته‌ی حوزه‌ی

مطالعات امنیت، توصیف‌های مختلفی از این مفهوم ارائه داده‌اند که همگی بیان‌گر چندچهره بودن و ابهام مفهوم امنیت‌اند. در این فصل ضمن پرداختن به مفهوم امنیت، رهیافت‌های نظری به آن تشریح خواهد شد. همچنین با نگرش تاریخی و تکوینی به بعد اجتماعی امنیت، نظریه‌های مکانی امنیت برای ورود به بحث احساس امنیت در فضاهای شهری مورد مذاقه قرار می‌گیرند.

فصل سوم، بر تأثیر و تأثر شکل و شکل‌دهی فضاهای شهری و چگونگی ظهور الگوهای عملکردی و روابط اجتماعی پرداخته خواهد شد و موضوع رویکردهای مکانی پیش‌گیری از جرم مطرح می‌گردد. شهر به مثابه‌ی یک موقعیت زیستی که در بردارنده‌ی حجم متراکمی از افراد گوناگون است در صورتی قادر به ایفای کارکردهای مکانی خود خواهد بود که امنیت در نزد ساکنان آن در حد قابل قبولی از سوی آنان مورد کمبود امنیت، در معرض خطر بودن و ترس از قربانی شدن، استفاده از فضا و فضای عمومی و خلق فضاهای شهری موفق را مورد تهدید قرار می‌دهد. یافته‌های قرن اخیر حاکی از این واقعیت است که محیط فیزیکی می‌تواند برای نفوذ در رفتار انسان‌ها سبب تغییر داده شود که در نهایت یک جو یا مانع برای جلوگیری از جرایم ایجاد می‌کند. در این فصل، موضوع امنیت از دریچه‌ی توصیف مفهوم آن بررسی گردیده و رهیافت‌های نظری به آن در چارچوب نظریه‌های بوم‌شناختی ارائه خواهد شد. بر رویکرد بوم‌شناسانه‌ی امنیت، جرم‌شناسی محیطی و دیدگاه‌های نوین فراتر به عنوان مهم‌ترین و پایه‌ای‌ترین مسائل این بخش تحت بررسی موشکافانه قرار می‌گیرند تا بیش‌زمینه‌ای برای به چالش کشیدن موضوع امنیت در ادبیات طراحی و برنامه‌ریزی شهری گردد. این بررسی به معرفی رویکردهای مکانی پیش‌گیری از جرم در قالب دو نگرش کلاسیک و نوین، از نگاه اندیشمندان مسائل شهری نظیر جین جیکوبز، اسکار نیومن، بیل هیلیر و... در سلسله مراتبی تاریخی، منتج خواهد شد.

ارتباط میان فضای فیزیکی و اجتماعی موضوع پایه‌ای در **فصل چهارم** می‌باشد. در این فصل، ضمن معرفی کلیاتی در باب فرم و ساختار شهری، عناصر تشکیل‌دهنده‌ی آن ارائه و جزئیاتی درباره‌ی نحوه‌ی اثرگذاری آن‌ها بر بافت شهری و کارکرد شهر عرضه خواهد شد. نخست، دو جزء تشکیل‌دهنده از فرم شامل تراکم و چیدمان شهری مورد بررسی قرار خواهند گرفت. در این قسمت، عناصر ترکیب‌بندی و آرایش فضایی شهر در دو بخش شامل ساختار

بلوک‌های شهری و الگوهای شبکه‌ی دسترسی تشریح می‌گردند. بخش دوم نیز به طور مجزا به بررسی عنصر دیگر فرم شهری تحت عنوان کاربری زمین، خواهد پرداخت. در این قسمت از واگویه‌های زائد پرهیز و مباحثی در ارتباط مستقیم با محوریت امنیت ارائه خواهد شد. از سوی دیگر، با توجه به این واقعیت که همه‌ی مکان‌ها می‌توانند مصرف‌کننده‌ی فرهنگ باشند، اما برخی از مکان‌های خاص این افتخار را دارند که فرهنگ‌سازی کنند (گلدبرگ، ۱۳۹۰: ۲۹۰)، تأثیر فرم شهر و عناصر آن بر بروز ناهنجاری‌های اجتماعی در شهر و اختلال در امنیت بافت، در فصل پنجم بررسی خواهد شد تا به طور کلی مشخص گردد که کنش و واکنش میان عناصر فیزیکی و تا حدودی اجتماعی فرم با مقوله‌ی امنیت و ترس در فضاهای شهری چگونگی است. این فصل تحت عنوان «امنیت و ساختار شهر»، به پیوند امنیت بافت‌های شهری با عناصر فرم و ساختار شهر از یک سو، و شناسایی چگونگی ارتباط دوسویه میان آن‌ها از سوی دیگر می‌پردازد. در نهایت، اقدامات کاهنده جرم در محیط تبیین گردد.

یکی از مهم‌ترین مدارک در فصل ششم، معرفی رویکرد تحلیلی مورد نظر نویسنده برای پیش‌برد تحقیق در حوزه امنیت فضاهای شهری و در راستای متون نظری پیش‌گفته می‌باشد. از این‌رو، در این فصل مباحث ارائه‌ی ادبیات تحقیق با محوریت امنیت و ساختار فیزیکی شهر مشاهده و برای نیل به ساختار مدل تحلیلی امنیت در فضاهای شهری، ابتدا منطبق رابطه بین امنیت و محیط فیزیکی از دید نویسنده تبیین خواهد شد و بر اساس آن، دو مدل ساخت فیزیکی شهر و نظارت اجتماعی با توجه به عوامل مکان‌محور معرفی می‌گردند. سپس در جهت کاربردی نمودن این دو مدل، نمایانگرانی مکان‌محور سه‌گانه شامل نمایانگر ذهنی، کارکردی و ساختاری از سوی نویسنده ارائه و هنر طراحی کیفی مکانی برای ارزیابی میزان حصول به هر کدام از آن‌ها تشریح خواهند شد. از این‌رو، پس از معرفی ۹ هنجار، مدل تحلیلی امنیت در فضاهای شهری بر اساس شناسایی سنجه‌های مکان‌محوری که تبلور کالبدی این هنجارها در سایت‌های طراحی و برنامه‌ریزی می‌باشند، تنظیم خواهد شد.

تنظیم چنین مدلی از این نظر حائز اهمیت است که مسیر مطالعه در این حوزه موضوعی را تسهیل می‌کند و سنجه‌هایی را برای امتیازدهی امنیت در مکان‌ها، و تنظیم سئوالات پرسش‌نامه در اختیار قرار می‌دهد. یافته‌های این فصل زمینه‌ی ورود به مطالعه‌ی موردی نمونه‌ها را در پروژه‌های مربوط به بعد اجتماعی شهر فراهم می‌آورد و بستر تحلیل نظام‌مند داده‌ها را مهیا می‌سازد. لازم به ذکر است از میان ابعاد فراوان اثرگذار بر موضوع امنیت در شهرها از جمله ابعاد اقتصادی، جامعه‌شناختی، سیاسی، فرهنگی و...، بعد فیزیکی و محیطی،

محوریت این کتاب را تشکیل داده است و ادبیات ارائه شده و مدل تحقیقی- استنتاجی حول
این محور طرح ریزی شده‌اند.

مehشید قربانیان

www.ketab.ir

فصل اول: جرم و ترس در شهر

۲ مقدمه
۳ ۱-۱- جرم در شهر
۳ ۱-۱-۱- ماهیت آن
۴ ۱-۱-۲- جغرافیا، جرم، بوم
۵ ۱-۱-۳- ویژگی‌های جرایم شهری
۷ ۲-۱- ترس، احساس، خطر، و ترس از جرایم
۱۲ ۱-۲-۱- مفهوم ترس از جرم
۱۵ ۲-۲-۱- چارچوب‌های نظری ترس از جرم
۱۵ ۱-۲-۲-۱- رویکرد بی‌سابقه اجتماعی
۱۷ ۲-۲-۲-۱- رویکرد قربانی‌مدار (ریشه) مستقیم و غیر مستقیم
۱۹ ۳-۲-۲-۱- فرضیه‌ی آسیب‌پذیری
۲۰ ۴-۲-۲-۱- نظریه‌ی کنترل اجتماعی (رسمی و غیر رسمی)
۲۱ ۵-۲-۲-۱- دیدگاه تأثیر رسانه
۲۲ ۶-۲-۲-۱- استراتژی مدیریت خطر
۲۲ ۳-۲-۱- ترس از جرم در فضای شهری

فصل دوم: ریشه‌های نظری امنیت

۲۵ مقدمه
۲۷ ۱-۲- امنیت
۳۰ ۱-۱-۲- رهیافت‌های نظری به مقوله‌ی امنیت
۳۱ ۲-۱-۲- امنیت اجتماعی
۳۳ ۱-۲-۱-۲- نظریات امنیت اجتماعی

فصل سوم: رویکردهای مکان محور پیش گیری از جرم

۷۵	مقدمه
۷۷	۱-۳- شهر و امنیت اجتماعی
۷۸	۲-۳- امنیت عینی و امنیت ذهنی
۸۱	۳-۳- امنیت و طراحی شهری
۸۱	۱-۳-۳- پیش گیری
۸۲	۲-۱-۳- رویکردهای مقابله با (پیش گیری از) جرم در طراحی شهری
۸۳	۱-۲-۳-۲- رویکردهای مکانی پیش گیری از جرم
۱۲۸	۴-۲- جابجا
۱۴۰	۱-۴-۳- پیش - بعد اقدامات پیش گیرانه

فصل چهارم: زندگی اجتماعی جرم (پیش) شهر

۱۴۳	مقدمه
۱۴۵	۱-۴- زندگی اجتماعی و فرم شهری
۱۴۶	۲-۴- فرم شهر
۱۴۸	۱-۲-۴- ساختار شهر
۱۴۹	۳-۴- اجزاء فرم شهر (۱): تراکم و چیدمان (ترکیب بندی) شهری
۱۴۹	۱-۳-۴- تراکم
۱۵۰	۱-۱-۳-۴- ازدحام
۱۵۱	۲-۳-۴- چیدمان (ترکیب بندی) شهری
۱۵۲	۱-۲-۳-۴- اتصال
۱۷۰	۲-۲-۳-۴- ساختار بلوک های مسکونی
۱۷۸	۴-۴- اجزاء فرم شهر (۲): کاربری زمین
۱۷۸	۱-۴-۴- زمین به عنوان مورفولوژی شهری

- ۱۷۹ ۲-۴-۴ کاربری زمین
- ۱۸۰ ۳-۴-۴ سرزندگی مکان
- ۱۸۱ ۴-۴-۴ تراکم و ترکیب کاربری
- ۱۸۲ ۵-۴-۴ ترکیب کاربری‌ها
- ۱۸۳ ۱-۵-۴ کاربری‌های اولیه و کاربری‌های ثانویه
- ۱۸۴ ۲-۵-۴ استراتژی‌های ترکیب کاربری‌ها
- ۱۹۲ ۳-۱-۴ توزیع فضایی کاربری‌ها
- ۱۹۵ ۴-۵-۴ قطب‌های جذب
- ۱۹۶ ۵-۴-۴ - مناطق تحت پوشش و نفوذپذیری
- فصل پنجم: امنیت و ساختار شهر
- ۱۹۷ مقدمه
- ۱۹۹ ۱-۵-۱ نوع طراحی مسکن یا چگونگی شکل‌های شهری
- ۱۹۹ ۱-۱-۵ یکپارچه‌سازی مسکن
- ۲۰۰ ۲-۵-۲ الگوهای کاربری اراضی و نحوه‌ی پراکندگی آن‌ها
- ۲۰۰ ۱-۲-۵ سطح همسایگی
- ۲۰۰ ۲-۲-۵ سطح بلوک‌های خیابانی
- ۲۰۱ ۳-۲-۵ اقدامات امن‌سازی فعالیت‌ها
- ۲۰۵ ۳-۵-۳ ویژگی‌های قلمروگرایی شهروندان
- ۲۰۵ ۱-۳-۵ قلمروها
- ۲۰۵ ۲-۳-۵ قلمرو انسان‌ها و قلمروگرایی
- ۲۰۷ ۳-۳-۵ واکنش به تجاوز به قلمرو
- ۲۰۸ ۴-۵-۴ رو به ویرانی نهادن محیط کالبدی
- ۲۰۹ ۱-۴-۵ اغتشاش

فصل ششم: نمایان گرهای هنجارها و سنجدهای بررسی امنیت در شهر

۲۱۹	مقدمه
۲۲۱	۱-۶-۱- منطبق رابطه‌ی بین امنیت و محیط فیزیکی
۲۲۲	۱-۶-۱-۱- منطبق سخت‌افزاری
۲۲۳	۱-۶-۲- منطبق نرم‌افزاری
۲۲۵	۲-۶-۲- نمایان گرهای مکان محور فضاهای شهری امن
۲۲۷	۲-۶-۳- هنارهای مکانی خلق فضاهای شهری امن
۲۲۹	۴-۶-۴- سنجدها- کان محور خلق فضاهای شهری امن
۲۲۹	۱-۴-۶- مایان: اثر ساختاری
۲۳۱	هنجار اول: ترکیب فضایی
۲۳۵	هنجار دوم: رؤیت پذیری بصری
۲۳۷	هنجار سوم: قابلیت دسترسی الگوهای آ...
۲۴۳	هنجار چهارم: انتظام بصری
۲۴۶	۲-۴-۲- نمایان گر کارکردی (عملکردی)
۲۴۸	هنجار پنجم: کمیت کاربری‌ها
۲۴۹	هنجار ششم: کیفیت فعالیت‌ها
۲۵۲	هنجار هفتم: سازمان دهی فضایی فعالیت‌ها
۲۵۶	۲-۴-۳- نمایان گر ذهنی
۲۵۷	هنجار هشتم: بازشناسی ذهنی کیفیات محیطی فضا
۲۶۳	هنجار نهم: توان شناسایی کاربران فضا
۲۶۴	۵-۶- گفتار پسین